



4/2/2023

Ασφάλεια στο Διαδίκτυο

Χρήσιμες συμβουλές για γονείς



11ο Δ.Σ. ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΥΡΟΔΗΜΟΥ ΕΦΗ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Περιεχόμενα

1. Τι είναι το digital parenting.....	1
2. Τι είναι το sharenting	2
3. Γονικός έλεγχος.....	3
4. Parental mediation / σχολείο - οικογένεια	5
5. Αναφορές - Επιπλέον υλικό	8

1. Τι είναι το digital parenting

Οι γονείς μαζί με τα παιδιά τους βιώνουν καθημερινά την έκθεση σε ψηφιακές πληροφορίες και εμπειρίες. Οι ψηφιακές τεχνολογίες έχουν αλλάξει τον τρόπο που τα μέλη των οικογενειών *επικοινωνούν, διασκεδάζουν, πληροφορούνται και λύνουν* καθημερινά προβλήματα. Οι γονείς αποτελούν τους πρώτους διαμεσολαβητές στην απόκτηση ψηφιακών εμπειριών των παιδιών τους, καθώς και στην επικοδομητική και ασφαλή χρήση των ψηφιακών συσκευών και του διαδικτύου. Το **Digital parenting** περιγράφει τις *γονεϊκές προσπάθειες και πρακτικές για την υποστήριξη και οριοθέτηση των παιδιών τους στα ψηφιακά περιβάλλοντα* (Benedetto & Ingrassia, 2020).

Τα σημερινά παιδιά δείχνουν να έχουν σχεδόν "ενστικτώδη" κατανόηση των ψηφιακών εργαλείων σε σημείο που παρατηρείται η "*αντίστροφη κοινωνικοποίηση*" (reverse socialization), όπου τα παιδιά κατέχουν περισσότερες γνώσεις και δεξιότητες από τους ενήλικες (Grossbart et al., 2002). Αυτή η κατάσταση δημιουργεί νέες προκλήσεις στον γονεϊκό ρόλο, δημιουργώντας το ψηφιακό χάσμα μεταξύ των γενεών.

Τα τελευταία χρόνια φαίνεται το χάσμα αυτό να μικραίνει και οι γονείς να έχουν αποκτήσει ψηφιακές δεξιότητες και γνώσεις ώστε να μπορούν να τις μοιραστούν με τα παιδιά τους (Mascheroni, & Cuman, 2014). Ωστόσο, έχει φανεί πως το **Digital parenting** είναι αρκετά πολύπλοκη διαδικασία όχι μόνο γιατί το ψηφιακό περιβάλλον αλλάζει συνεχώς αλλά και επειδή προσφέρει στα παιδιά πολλαπλές εμπειρίες (μάθηση, επικοινωνία, ψυχαγωγία, κοινωνικοποίηση κ.α.) που επιδρούν στην ανάπτυξή τους παράλληλα και σε συνδυασμό με τις εμπειρίες από την πραγματική ζωή.

Πηγή: Σεμινάρια για εκπαιδευτικούς etwinning (<https://seminars.etwinning.gr>)

2. Τι είναι το sharenting

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν αλλάξει τον τρόπο επικοινωνίας και πληροφόρησης στην καθημερινότητα των περισσότερων από εμάς. Η ανάρτηση στιγμών της οικογενειακής ζωής είναι μια συνηθισμένη πρακτική. Ποια όμως είναι η διαχωριστική γραμμή μεταξύ της ασφαλούς χρήσης από την υπερέκθεση προσωπικών δεδομένων με την προβολή πληροφοριών των παιδιών της οικογένειας;

Η υπερέκθεση, στην οποία υποβάλλουν αρκετοί γονείς τα παιδιά τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μέσω φωτογραφιών, βίντεο και άλλων δεδομένων από την καθημερινότητα ονομάζεται **Sharenting (parenting + sharing)**. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα αποκαλύπτει την πολιτισμική αλλαγή στην ανατροφή των παιδιών και αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι της ευθύνης των γονέων στη χρήση του διαδικτύου και στην εκπαίδευση των παιδιών τους σχετικά με αυτή.

Μπορεί οι γονείς να μοιράζονται απλώς στιγμές της οικογένειάς τους που τους προκαλούν χαρά και περηφάνια, ωστόσο αγνοούν τη δημιουργία ψηφιακού αποτυπώματος των παιδιών τους, από πολύ μικρή ηλικία που τα ακολουθεί μια ζωή. Αφενός στερούν από τα παιδιά τους την προσωπική συναίνεση παραβιάζοντας την προσωπική ιδιωτικότητά τους και αφετέρου εκπαιδεύουν με το παράδειγμά τους τα παιδιά στην ανεξέλεγκτη ανάρτηση προσωπικών πληροφοριών στο διαδίκτυο, από πολύ μικρή ηλικία.

Με το **sharenting** οι γονείς ανακοινώνουν την εγκυμοσύνη, την απόκτηση νέου οικογενειακού μέλους καθώς και στοιχεία της ρουτίνας των παιδιών τους με ανακοινώσεις τοποθεσίας. Παράλληλα δείχνουν να λαμβάνουν ικανοποίηση από τον αριθμό των like, των σχολίων και των ανακοινωθεισών των αναρτήσεών τους. Παρότι αρκετοί χρησιμοποιούν ρυθμίσεις ασφαλείας για να προστατεύσουν τα δεδομένα αυτά από τα μάτια αγνώστων, ουσιαστικά αγνοούν ότι οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες και εύκολα προσβάσιμες παρά τις τυχόν ρυθμίσεις περιορισμού των αποδεκτών. Τα παιδιά δεν έχουν έλεγχο των πληροφοριών που αναρτώνται και τα αφορούν, αλλά το χειρότερο ίσως είναι ότι τελικά εμπλέκονται εσφαλμένα και εκπαιδεύονται στην ανάρτηση δεδομένων, ως κάτι απόλυτα φυσιολογικό.

Τρία είναι τα ερωτήματα που είναι καλό να απαντούν οι γονείς πριν προχωρήσουν σε τέτοιες αναρτήσεις:

- ❖ Ποιος είναι ο στόχος της συγκεκριμένης ανάρτησης;
- ❖ Ποια είναι η εικόνα (ψηφιακή φήμη) που δημιουργείται μέσω του ψηφιακού αποτυπώματος για τον μελλοντικό ενήλικα;
- ❖ Δημιουργείται η ανάγκη στα παιδιά να αποκτούν ψηφιακή φήμη με αυτόν τρόπο;

Εάν οι απαντήσεις αναδεικνύουν την ανάγκη των γονέων για δημοφιλία, έστω με τρόπο που πιθανά προσβάλει τον μελλοντικό ενήλικα ή/και τον εκπαιδεύει σε

αντίστοιχες πρακτικές απόκτησης ψηφιακής φήμης τότε η ανάρτηση των δεδομένων είναι **απαγορευτική**.

Πηγή: Σεμινάρια για εκπαιδευτικούς etwinning (<https://seminars.etwinning.gr>)

3. Γονικός έλεγχος

Οι γονικοί έλεγχοι είναι δυνατότητες ή λογισμικά που σας επιτρέπουν να παρακολουθείτε και να περιορίζετε αυτό που κάνει ένα άτομο στο διαδίκτυο. Υπάρχει μια μεγάλη ποικιλία προγραμμάτων που κάνουν όπως μπλοκάρισμα και φιλτράρισμα ιστότοπων και περιεχομένου, καταγραφή των δραστηριοτήτων τους, περιορισμός του χρόνου τους στο διαδίκτυο και προβολή του ιστορικού περιήγησης και των επικοινωνιών τους.

Όπως γίνεται αντιληπτό από τις παραπάνω δυνατότητες που προσφέρει ο γονικός έλεγχος σε επίπεδο λογισμικού ή hardware είναι δυνατόν να καλύψει κάθε ανάγκη σας έτσι ώστε να προστατεύσετε το παιδί σας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Όλα αυτά, όπως αναφέρουμε και παραπάνω, γίνονται εύκολα χωρίς να είναι απαραίτητο να το κάνει κάποιος ειδικός.

Υπάρχουν **τέσσερα κύρια μέρη** που μπορείτε να βρείτε τους γονικούς ελέγχους και μπορεί να σας βοηθήσει να δημιουργήσετε έναν συνδυασμό αυτών:

- ❖ **Πάροχος διαδικτύου** : Μπορείτε να ρυθμίσετε φίλτρα για να αποκλείσετε την πρόσβαση σε ακατάλληλο περιεχόμενο σε οποιαδήποτε συσκευή που συνδέεται με το σπίτι σας WiFi.
- ❖ **Φορέας κινητής τηλεφωνίας** : Τα φίλτρα ρυθμίζονται συχνά αυτόματα σε συμβόλαια κινητής τηλεφωνίας, ειδικά εάν ο χρήστης είναι κάτω των 18 ετών, αλλά μπορείτε να ελέγξετε ξανά τον πάροχό σας
- ❖ **Συσκευές** : Πολλές συσκευές διαθέτουν ρυθμίσεις γονικού ελέγχου, για παράδειγμα, για περιορισμό των δαπανών σε εφαρμογές, μείωση του χρόνου λειτουργίας ή απενεργοποίηση λειτουργιών τοποθεσίας.
- ❖ **Διαδικτυακές υπηρεσίες** : Ιστότοποι όπως το BBC iPlayer και το YouTube έχουν ρυθμίσεις γονικού ελέγχου για να περιορίσουν την πρόσβαση σε ακατάλληλο περιεχόμενο.

Με τις παρακάτω εφαρμογές με τις οποίες ο γονέας μπορεί να ελέγξει τη χρήση του διαδικτύου από τα παιδιά του

Πηγή: <http://sxoleio.eu>

Windows Family Safety

Διατηρήστε την ασφάλεια των παιδιών σας. Όταν τα παιδιά είναι στο internet και εσείς είστε απασχολημένοι, το Family Safety είναι εκεί για να βοηθήσει. Χρησιμοποιήστε τις αναφορές δραστηριότητας για να παρακολουθήσετε τη

δραστηριότητα των παιδιών σας στον υπολογιστή, επιλέξτε τοποθεσίες web, παιχνίδια κα.

ParetoLogic PGsurfer

Είναι ένα δωρεάν πρόγραμμα λογισμικού με σκοπό να βοηθήσει τους γονείς να κρατήσουν τα παιδιά τους σε ασφαλή σύνδεση. Παρέχει αρκετές προηγμένες και αποτελεσματικές δυνατότητες. Φιλτράρει το περιεχόμενο των ιστοσελίδων, τα chat rooms, τα instant messaging, τα emails, τις p2p εφαρμογές και άλλα.

Parental Control Bar

Δωρεάν εργαλείο για την προστασία των μικρών φίλων του διαδικτύου από πιθανούς κινδύνους. Μέσω της toolbar που εγκαθιστά και διαθέτει δύο modes, για γονείς και για παιδιά. Ο γονιός μεταφέρεται στο παιδικό mode ενώ με την χρήση του κωδικού προστασίας που έχει ορίσει επανέρχεται στο mode για τους γονείς.

KidLogger

Πολύ απλό, δωρεάν και ανοιχτού κώδικα logger πρόγραμμα. Μπορεί να καταγράψει όλες τις ιστοσελίδες που επισκέπτονται τα παιδιά σας, τα chat rooms συνομιλιών, τα προγράμματα που ανοίξανε, όλα τα έγγραφα και τα παράθυρα που φορτώθηκαν καθώς και τις φωτογραφίες και τις ταινίες που είδανε.

Smart Parental Control

Το Smart Parental Control είναι ένα ελεύθερο λογισμικό για να ελέγχετε σε ποιες σελίδες μπαίνουν τα παιδιά σας στο internet αποκλείοντας ιστοσελίδες με ακατάλληλο περιεχόμενο. Απαραίτητο λογισμικό γονικού ελέγχου που λειτουργεί ως ασπίδα ασφαλείας ανάμεσα στο παιδί σας και τις απειλές του internet.

Visikid

Είναι μία ιδιαίτερη εφαρμογή γονικού ελέγχου. Το μόνο που πρέπει να κάνετε είναι να εγκαταστήσετε ένα client στο pc που χρησιμοποιεί το παιδί σας. Από εκεί και μετά μπορείτε να παρακολουθείτε τα site που επισκέπτεται και τις εφαρμογές που χρησιμοποιεί κάνοντας login στο visikid.com από οποιοδήποτε pc που έχει internet.

Workrave

Λειτουργεί υπολογίζοντας τον χρόνο που δουλεύετε με το pc. Μόλις ξεπεράσετε τον χρόνο που θεωρείτε ιδανικός εμφανίζει ένα διακριτικό μήνυμα που σας ζητάει να κάνετε ένα μικρό διάλειμμα, αν το αγνοήσετε επανέρχεται μετά από λίγο. Εάν το παρακάνετε γίνεται πιο επιθετικό, μπορεί και να κλειδώσει το pc σας.

Kid-Key-Lock

Είναι ένα απλό πρόγραμμα για το κλείδωμα συγκεκριμένων πλήκτρων του πληκτρολογίου και λειτουργιών του ποντικιού. Είναι ιδανικό για να χρησιμοποιηθεί, προκειμένου να αποφευχθεί η ζημία που μπορεί να προκληθεί από τα μικρά παιδιά

από ένα λάθος πάτημα κουμπιών του πληκτρολογίου ή του ποντικιού του υπολογιστή σας.

Πηγή: Σεμινάρια για εκπαιδευτικούς etwinning (<https://seminars.etwinning.gr>)

4. Parental mediation / σχολείο - οικογένεια

Οι γονείς είναι σημαντικό να κατανοήσουν την προσωπική τους συμβολή στην καθοδήγηση των παιδιών τους. Η γονεϊκή διαμεσολάβηση (parental mediation) δεν αφορά μόνο τις γνώσεις και τις δεξιότητες εγκατάστασης γονικού ελέγχου στις ψηφιακές συσκευές που χρησιμοποιούν τα παιδιά (περιοριστικές στρατηγικές), αλλά συμπεριλαμβάνει τον προσωπικό τρόπο αξιοποίησης των ψηφιακών συσκευών και του διαδικτύου, τις ψηφιακές γνώσεις και δεξιότητες και σχετικές πεποιθήσεις (ενεργητικές στρατηγικές).

Όσον αφορά στη χρήση των ψηφιακών συσκευών από μικρά παιδιά, οι βασικές συστάσεις της Αμερικανικής Παιδιατρικής Εταιρίας (AAP, 2016) είναι οι εξής:

- 1) αποφυγή χρήσης ψηφιακών συσκευών πριν τους 18–24 μήνες εκτός από τη χρήση βιντεοκλήσεων με την παρουσία γονέων,
- 2) να μην επιτρέπεται στα παιδιά (18–24 μηνών) η χρήση ψηφιακής συσκευής μόνα τους περισσότερο από 1 ώρα τη μέρα
- 3) να μην πιέζονται τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν ψηφιακές συσκευές, θα τις χρησιμοποιήσουν όταν νιώθουν έτοιμα και το ζητήσουν
- 4) να υποστηρίζονται τα παιδιά να εφαρμόζουν όσα μαθαίνουν ψηφιακά στην πραγματική ζωή,
- 5) ειδικά στη νηπιακή ηλικία και την πρώτη σχολική τα βιώματα, ο χειρισμός αντικειμένων και το ελεύθερο παιχνίδι είναι σημαντικά για τη γνωστική, κοινωνική και γλωσσική ανάπτυξη,
- 6) να αποφεύγονται προγράμματα με πολλά διασπαστικά ερεθίσματα και βίαιο περιεχόμενο,
- 7) να αποφεύγεται η χρήση των ψηφιακών συσκευών για να ηρεμεί ένα παιδί η πριν τον ύπνο (όχι χρήση συσκευής τουλάχιστον 1 ώρα πριν τον ύπνο) και
- 8) συνεχής έλεγχος των πληροφοριών στα οποία εκτίθεται το παιδί.

Σχετικά με τα παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας, έρευνες μεγάλης κλίμακας σε παιδιά από 9 έως 16 ετών αναφέρουν ότι οι γονείς ανησυχούν για την ευρύτητα χρήσης των φορητών συσκευών στις καθημερινές δραστηριότητες, καθώς ο γονικός έλεγχος μειώνεται σε αυτές τις συνθήκες (Livingstone et al., 2011). Οι ίδιοι ερευνητές (Livingstone et al., 2017) κατέγραψαν τις εξής απόψεις γονέων για τα παιδιά τους κάποια χρόνια μετά:

- ❖ πολλοί γονείς ανέφεραν ότι δε γνωρίζουν τις διαδικτυακές δραστηριότητες των παιδιών τους και έχουν μεγαλύτερη δυσκολία στην παρακολούθηση του χρόνου έκθεσης των παιδιών τους στην οθόνη.
- ❖ Φάνηκε να γνωρίζουν περισσότερα για τους κινδύνους του διαδικτύου και να δείχνουν μεγαλύτερη διάθεση να συζητήσουν για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου, παρά να επιβάλουν περιορισμούς με μορφή γονικών ελέγχων.
- ❖ Έχει καταδειχθεί η συμβολή των γονέων είτε στην ενθάρρυνση της χρήσης των ψηφιακών εργαλείων είτε στον περιορισμό της χρήσης τους ανάλογα με το πως οι γονείς αντιμετωπίζουν τις ψηφιακές τεχνολογίες, ως ευκαιρίες ή ως κίνδυνο.
- ❖ Γενικότερα, οι απόψεις των γονέων και ο τρόπος χρήσης των συσκευών από τους ίδιους αποτελούν σημαντικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση των ψηφιακών συσκευών και του διαδικτύου από τα παιδιά.

Ειδικά τα τελευταία δύο χρόνια με την πανδημία COVID-19, η έκθεση στις οθόνες έχει αυξηθεί σε όλες τις οικογένειες και σε κάποιες περιπτώσεις η συνθήκη αυτή δημιουργούσε ικανοποίηση στους γονείς, καθώς τα παιδιά τους μπορούσαν να συνεχίζουν τα μαθήματά τους και την επικοινωνία με τους συνομηλίκους τους. Αποφεύχθηκαν συναισθήματα ανίας με τα βιντεοπαιχνίδια, με εφαρμογές και ιστοσελίδες μουσικής ή δημιουργικότητας κ.α.

Από την άλλη, αυτή η έντονη ενασχόληση με το διαδίκτυο αύξησε τις ανησυχίες των γονέων σχετικά με την απομόνωση, ειδικά στους εφήβους, τη μειωμένη φυσική κινητικότητα, τις αλλαγές στον ύπνο, τις κακές σχολικές επιδόσεις και τη βύθιση στον ψηφιακό κόσμο.

Γενικότερα, οι δυσκολίες των γονέων πηγάζουν από το γεγονός ότι οι ίδιοι έχουν διαφοροποιήσεις στο επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και πεποιθήσεων και όλα αυτά επιδρούν στον διαμεσολαβητικό ρόλο τους στη χρήση των συσκευών και του διαδικτύου. Επομένως, αυτό που είναι σημαντικό είναι η κατάκτηση του ψηφιακού εγγραμματισμού (Digital literacy) από την πλευρά των γονέων, παράλληλα με τις προσπάθειες εγγραμματισμού των παιδιών στο σχολείο.

Εάν οι γονείς δε νιώθουν ικανοί στον χειρισμό των ψηφιακών εργαλείων ή φοβούνται τους κινδύνους του διαδικτύου λειτουργούν με απαγορεύσεις και περιορισμούς, χωρίς να προχωρούν σε επικοινωνητικές συζητήσεις που οδηγούν στην κριτική αντιμετώπιση των κινδύνων μαζί με τα παιδιά τους. Επίσης, αρκετοί γονείς είναι ανενημέρωτοι και δεν νιώθουν ικανοί να παρακολουθήσουν την ψηφιακή δράση των παιδιών τους. Αρκετές φορές συμβουλευονται ιστοσελίδες σχετικά με τον γονικό έλεγχο, ωστόσο οι πληροφορίες που ανασύρουν δεν είναι πάντα επιστημονικά τεκμηριωμένες, αλλά ψευδής ειδήσεις (fake news). Η ορθή γονεϊκή διαμεσολάβηση μεταξύ του ψηφιακού περιβάλλοντος και των δραστηριοτήτων των παιδιών πρέπει να στηρίζεται σε επιστημονική γνώση και πληροφόρηση από ειδικούς.

Επομένως, η εκπαίδευση των γονέων με εκπαιδευτικά προγράμματα/εκδηλώσεις/επιμορφώσεις/εργαστήρια που να παρέχουν γνώσεις

σχετικά με τις νέες τεχνολογίες, το netiquette, την ασφαλή πλοήγηση, αναζήτηση και διαμοιρασμό πληροφοριών μπορούν να βοηθήσουν τους γονείς στο ρόλο τους ως διαμεσολαβητές. Η εκπαίδευση αυτή δεν αφορά στο να διορθωθούν αναποτελεσματικές γονεϊκές πρακτικές ή να διαμοιραστούν λίστες οδηγιών/ καλών πρακτικών στους γονείς. Είναι απαραίτητο να γίνει κατανοητός ο διαμεσολαβητικός ρόλος που καλούνται να αναλάβουν ώστε να καθοδηγήσουν τα παιδιά τους με εναλλαγή στρατηγικών (περιοριστικές ή ενεργητικές), ανάλογα με τις δεξιότητες, την ηλικία των παιδιών και την χρήση των ψηφιακών εργαλείων. Φυσικά η βελτίωση του ψηφιακού εγγραμματισμού των γονέων μπορεί να λειτουργήσει υποστηρικτικά, καθώς δημιουργεί συνθήκες αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας με τα παιδιά σε σχέση με ψηφιακά εργαλεία, πέρα από τη χρήση γονικών ελέγχων περιορισμού της χρήσης τους.

Σημασία δεν έχει ο περιορισμός αλλά η συζήτηση και η αλληλεπίδραση μεταξύ γονέων και παιδιών. Η δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης όπου τα παιδιά μπορούν να ρωτούν και να μιλούν στους γονείς τους για όσα συναντούν στον ψηφιακό κόσμο. Οι γονείς είναι θετικοί στη συνεργασία – σχολείου οικογένειας και θα ήθελαν να ενημερωθούν από τους εκπαιδευτικούς για τη σωστή χρήση των Ψηφιακών Συσκευών από τα παιδιά και για τις επιπτώσεις της συγκεκριμένης χρήσης στα παιδιά. Σημαντικό στοιχείο για τους γονείς είναι να γνωρίσουν εκπαιδευτικές εφαρμογές από τους/τις εκπαιδευτικούς, έτσι ώστε να μπορούν να υποστηρίξουν τη μαθησιακή διαδικασία και στο σπίτι, αλλά και γενικότερες πρακτικές αξιοποίησης. Επομένως, είναι σημαντικό οι εκπαιδευτικοί να δημιουργούν τις συνθήκες εμπλοκής των γονέων στη μαθησιακή διαδικασία, δίνοντάς τους τις σωστές κατευθύνσεις για τη συνέχιση της μάθησης στο οικογενειακό περιβάλλον. Έρευνες κατέδειξαν ότι οι γονείς επιθυμούν τη συμμετοχή τους σε εκπαιδευτικά εργαστήρια που θα τους καθοδηγούν για τη σωστή χρήση των Ψηφιακών Συσκευών από τα παιδιά και για τις επιπτώσεις της χρήσης αυτής στα παιδιά ξεκινώντας από την προσχολική ηλικία (Μάλλιαρη, 2020 · Preradovic et al., 2016).

Πηγή: Σεμινάρια για εκπαιδευτικούς etwinning (<https://seminars.etwinning.gr>)

American Academy of Pediatrics (AAP), Council on Communications and Media. Media and young minds. Pediatrics. 2016;138(5):e20162591

Livingstone, S., Haddon, L, Görzig, A., & Ólafsson, K. (2011). Risks and Safety on the Internet: The Perspective of European Children. Full Findings. London: EU Kids Online, LSE

Livingstone, S., Ólafsson, K., Helsper EJ., Lupiáñez-Villanueva, F., Veltri. GA., & Folkvord. F. (2017). Maximizing opportunities and minimizing risks for children online: The role of digital skills in emerging strategies of parental mediation. Journal of Communication, 67, 82-105

Μάλλιαρη, Β. (2020). Απόψεις γονέων για τη χρήση των Ψηφιακών Συσκευών από τα παιδιά προσχολικής ηλικίας στο σπίτι και στο Νηπιαγωγείο. Μεταπτυχιακή εργασία Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Preradovic, N., M., Lesin, G., & Sagud M. (2016). Investigating Parents' Attitudes towards Digital Technology Use in Early Childhood: A Case Study from Croatia. *Informatics in Education*, 15(1), 127–146. DOI: 10.15388/infedu.2016.07

Wolf C, Wolf S, Weiss M, & Nino G.(2018). Children's environmental health in the digital era: Understanding early screen exposure as a preventable risk factor for obesity and sleep disorders. *Children*. 5(2),31. DOI: 10.3390/children5020031

5. Αναφορές - Επιπλέον υλικό

- <https://www.kidsatsafety.gr/gr/el/news/gonikos-elegxos/>
(Οδηγός εργαλείων γονικού ελέγχου ψηφιακών συσκευών)
- Video : <https://www.youtube.com/watch?v=-5giLfaH8L4>
(Εγκατάσταση προγράμματος γονικού ελέγχου)
- [SaferInternet4kids | SaferInternet4kids](#)
Το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου υπό την αιγίδα του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας και πιο συγκεκριμένα του Ινστιτούτου Πληροφορικής.
- [Help-Line – Γραμμή Βοηθείας](#) (Συμβουλευτικής γραμμής Βοήθειας Help-line)
- www.safeline.gr, (Ανοιχτής Γραμμής Καταγγελιών για το παράνομο περιεχόμενο του διαδικτύου Safe-Line)
- [Υλικό για γονείς | SaferInternet4kids](#)
- Υλικό για γονείς: <https://saferinternet4kids.gr/yliko-gia-goneis/page/1/?age%5B0%5D=for-parents&submit=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%B6%CE%AE%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7>
- Οδηγός για γονείς :<https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2018/10/parentsmagazine.pdf>
- Η σημασία της κοινής γονεϊκής στάσης στη χρήση τεχνολογίας : <https://www.e-parenting.gr/articles/i-simasia-tis-koinis-goneikis-stasis-ti-hrisi-tehnologias>
- 6 κανόνες για ουσιαστικό και αποτελεσματικό parenting control <https://www.e-parenting.gr/articles/6-kanones-gia-oysiastiko-kai-apotelesmatiko-parenting-control>